

מסורת הש"ס

(א) [עירובין ג:א], [תוספתא פ"ד ה"ג ופ"ה א] (ב) [חולין ג:א] (ד) חולין נח: (ה) ביצה לה: (ו) [מכריתותין ו] [חולין סג:א], כ"א חולין פ"א. כריתות ז: (ח) [ג'ל' וז'א] כ"א כנוול דמי ואח"כ פסקא (י) ורגלו שרן קלוטות כשל חמור אמר רב פפא כ"י ז"א, (י) מנא ז"א, (י) [נדב' כה:ג], (א) [עגל ג:ג], מה כ"א חולין פ"א. כריתות ז: (ח) [ג'ל' גזירא וגירסת ר"ח פ"הכ"ה פ"י דלום סוכב את השחר: ע' ערוך ערך ל"ב ר' א] קדוש כה. וע"ש, כן כלן שייך ד"ה של משה שהוא ר' טפחם הס"ד ואח"כ מה"ד כשהיו אומנין ס' למדת אמה הגדולה שחירה עליה אצבע סס"ד ואח"כ מה"ד ש"ל יבוא חי בגדולה הס"ד ומכ"ד ומכ"ה ומה"ד כ"ה כגדוה ק"ה. כ"ב פ"י כ"ה פלוגתא שזר גדוה ק"ה. כ"ב פ"י כ"ה כגל כשל דלם שזר כל בית משב הלזון אינו עגול כשל דלם וע"ש, ר"פ מ"ז, (ג) להא דקמינ מעשה חז"ד ויפית מעשה מיתת,

הנהגות הב"ח

(א) גמ' ואחת קטנה שהיו אומנין לה: והתיר להם ל' מידה לבספא ודבנא וחדא לבבנאי: (ב) שם לאותה ששנינו או שיש: (ג) שם מחשנה שחמת מירכותיה גבוהה: (ד) שם מחשנה לא ששנינו אלא אלו את שגלגל: (ה) שם המדבר של לשונו ובי"ד של תפוחים אמרו הרי אלו מומין: (ו) שם מחשנה ושאל רבנן שמעון בן גמליאל (ז) לחכמים: (ח) ופלגין רבנן עליה דר' אילאי וקאמרינן וכו' דר' אילא כשפסו: (ת) דר"ש דר' אילא ומכיו וכו' כמי ובהוצאתו של משה: (י) (ש) ומושיעין אותו וכו' על גבוהת אמת וכו' שחמת אמת בב' כיסין הס"ד: (י) ד"ה ומענין וכו' ואם יש שם ביצה אמת סופא ללגל: (י) ד"ה והמיו וכו' האילן ולא מצאה במקומה משה"ד שמשמש הס"ד: (י) ד"ה חסורי וכו' ביצה אמת ושני וכו' ביצה אמת דמי כל"ל ויפית ומכיו כמי מחמת: (י) ד"ה בתוך הכסל וכו' ולא נמלטה וכו' הכסלם וכו' הדין על גבי הכסל הס"ד: (י) ד"ה רוב וכו' היינו אותו קלח וכו' למלקחיו:

לעזי רש"י

פלגנ"ש. כסלים (השרירים) הפנימיים של הדיך סמוך ללכיהו). פלגנ"ק. כסל (השריר הפנימי של הדיך סמוך ללכיהו).

מוסף רש"י

בשושן הבירה.חדר אחד היה בניו על שער המזרחי של עזרה ומזייר מתנפים שמהם (מנחות צח) והוא בית הבניו על גובה השער, דקתמן מחכמת מדות (פ"ג מ"א) שער המזרחי ועליו שוקן הכירה וכו' מנזירות, ומתפרשין מנחות (ס"ט כ"ד שיש מסיק כלא (פסחים י"ח).

מושה. דעם טפחים (יח). ולמה היה אחת גדולה ואחת קטנה. מסיקנו לה כשל חסל (ס"ח). גזולין בקטנה ומחזירין בגדולה. שיהיו אומנין שעבדן לבנות כך וכך אמות, טעמין למדת הקטנה של משה ומחזירין הבנין לגזולין למדת האמת מאלו גדולות, כשיחזירו משלזן להקדש ולא כגמלים, שמה ייהיו מן ההקדש בתום יבואו לידי מעילה (שם וביערי' מנחות צח).

התיר. גדולת. למה לי. מסיק בשל משה שחשב מתקן. חסותי (שם). הדא דכספא והובא. זו שאין ימירה על של משה אלא חז' אצבע, היו לאומנות וזב וזכר, כמין בעוללות ואומנות שן אומנות (פסחים י"ח).

זכרית. עטלם עטלם נה על פרק המפתח (כז). האילן והאמרה זו יצירה כלסם (כריתות ז). תשב לזכר. שבעת ימי טומאה ול"ג ימי טוהר, שזר דמיס שהיה רואה כן טעורין (חולין נ"א). וזה כ"א. תשב לבקבה. שטעיס טמאס וק"ו טוהר (חולין שם). אינו ידוע. אם זכר אם נקבה הטל עליהם חומר שיהיה ומשג לזכר ולנקבה, שבעים טומאה לידת נקבה ואפילו אינה רואה כהן, שמה נקבה לידה וכל דלאים כהן שטעיס טומאה לידתו וזהו טוהר (יח). וזה כ"א. הא באובכמא. שחור שבעין היו עגול כנהמה כלסם, ואם דמי דהוי מוס' צלירא, מקום מושב כל העין לא היו עגול כנהמה כלסם ואי היו עגול לא כל מושב העין קרי גלגל כדאמרין (שם ד): ועמדתי בגלגל עינו על מה עד חוטמי, ומפני שהוא עגול בגלגל (שם כג). רוב המדבר של לשונו. מתקום פרישת דיבורו ולמעלה קרי מדבר, אע"י דדיבור כנהמה לא שייכא קרי ליה מדבר, האילן והוא המדבר כלשון האדם (קדושין כה). א: לא לשון מפסיע להוליע קול (חולין ז).

על אלו מומין פרק ששי בכורות

ששן הצירה. יגיע שעשוי על שער מזרח ומקרי ששן הצירה במנחות כפרק שמי הלחם (דף ט"ז:). (י"ט) **ס' יצאו אומנין טועלין כקטנה**. כשהיו מתנין עם האומנין לעשות כך וכך אמות מלאכה לזכר הצית היו מתנין בשל משה וכן עושין יט' למדה הגדולה למדת אחת שעושין בששן הצירה: **שלא יבואו לידי מעילה**. שלא ייהנו מן ההקדש דלם היו עושין בצוטה מדה שמתנין שמה יפחמו דל"א ללמסם הילכך מחזירין בגדולה: **ופרסי למה לי**. צמד סגי (א"ס) (בצוטה) [לכד מאותה] של משה שהיא ו' טפחים: **חדא להדבא וכספא**. שמלאכת טורח היא מתנין בשל משה ומחזירין לצוטה: **שגדולה הימנה חזי אצבע**: **לנצינא**. רחומה וטועלין בשל משה ומחזירין בצוטה שימירה עליה אצבע: **בתנאי' אין לו ציליס או אין לו אלא צילה אחת**. הוי מוס': **שני כיסין**. לכל צהמה יש לה לכל צילה כים אחת לפי שהכים חלוק בצלמנעיתו ומבחוץ ניכר שהרי בצלמנע הוא משוקע וגררית זו שורה העמוקה: **ומושיעין אותו על עכויו גרסיקין**. והכי אמרינן בעירובין **צפ' כיצד מעבירין** (דף נ"ג:) אכחו מנן או עכחו מנן. על עכחו על (י) עגובותיו אחת מושיעין את הצבור שאין לו אלא צילה אחת: **וממעך**. וממשמש בזים ובכסלים ואם יש (י) לא סופה ללאת ואם אינה יוצאה הוי מוס': **דסלים**. פלגנ"ש: **והסיר ר"ע**. דהוי מוס' והאיל (י)

ואינה במקומה: **גמ' חסורי מחסרה כו'**. ור' ישמעאל אסיפא הוא דפלגי דקאמר ת"ק אין לו אלא צילה אחת (י) בשני כיסין הוי מוס' ואסתי רצי ישמעאל למימר בידוע שיש לו שמי ציליס אבל ארישא מודיעא לך דכי אין לו אלא כים אחד כמי שאין לו אלא צילה אחת וכמעך דמי: (י) צפיין. שם הכפר: **קדישם בחוץ**. שאין זו מוס' ובקדושתו הוא: **בתנאי' שגשמטה יריכו**. כגון דלא איעכל ניציה דלא איעכל ניציה טריפה נמי וכו' כדלמרא' כלאו טריפות (חולין ק"ד ד:). האי בוקא דלטמא דשך מדוכמיה טריפה וה"מ דלעכול ניציה: **גבזה מחצירסה**. מקום בוקא דלטמא של ירך זו עלה למעלה על הגז יומר מחצירסה: **גמ' לא שנו**. דבעל ה' רגלים או שלשה דהוי מוס' ולא טריפה: **אלא**. שהמסור לא היימור הוו ציד שיש לו לצבא ה' רגלים ג' ידים וב' רגלים ולצעב ג' גז ב' רגלים ויד אחת דצייד לא שייך טריפות: **נענוול דמי**. וזהמה שניטל ירך וחלל שלה היו נצילה וק"ל (י) כנהמה שמתכו רגליה מן הארכובה ולמעלה טריפה ועוד בוקא דלטמא דשך מדוכמיה טריפה: **לא סימא**. דמכל וכל דמות לחמור דעגילין ולא מדיקן: **אלא כיוון דעגילין כשל חמור הוי מוס' דפרסות כהמה טוהרה אינן עגולות: כסלי**. פלנ"ק: **כסוך הכסל** כך דרך יט' כהמה שהיך מחוברת כלליה סמוך לכסלים ולא למעלה מן הכסלים (י) דהיינו על גז האליה: **שגשפרכבנה יריכו**. שחמת מירכותיו גדולה מחצירסה: **בתנאי' אע"פ שאינו ניכר**. כגמרף מפרש: **לא שמענו אלא אלו**. שהזכרו למעלה. ואלו הן הג' שהוסיף את שגלגל עינו כו': **לשל חזיר**. מפרש כגמ': **רוב המדבר**. היינו (י) קלח הלשון שאינו דבוק במלקוחיו יט': **גמ' מחמה עגמו**. שאין השצר נראה אצל ניכר הוא מחמת יט' שזולע והילוך הרגל זו

ול"ג ימי טוהר: **פסד לנקבה**. י"ד טעמיס וס"ו טעורין: **לזכר ולנקבה**. לחומרל ימי טומאה דנקיבה שזעיים וימי טוהר דזכר דלא יחא לה אלא ל"ג ימי טוהר: **מאי טעמא דר' מאיר**. דלמרר היולדת מין כהמה טמאה יט' לידה כולד מעליא: **והאיל**. דומה לאדם בגלגל העין: **ק' כזאוכמא**. שחור של עין כהמה (י) (אינו) עגול כשל אדם: **הא צלירא**. כל צית מושג ט' הלזון והסירא קרי ציריא והוא ודאי [אינו] עגול כשל אדם: **לא סימא**. דבעי' דומה לחזיר מכל וכל דשפידי ופריס. שפיד פיו עגול פריס ששפה עליונה ולחיים העליונות עודפות על עליונה עודפת על התחתונה אבל שהתחתונה עודפת על העליונה הרי זה מום ומעשה

אחת למדת האמה הימירה עליה חז' אצבע ולא בצוטה שימירה עליה אצבע. לפי שאומנות וקרה הוא אפן כוול להספיקן כל כך (מנחות צח). וחדא דבנינא. בני שחירה עליהן אצבע היו מחזירין בנין אצבע לכל אמה (פסחים שם). והשרול והכסול. מניין כבכיר משום שרוע שאלח מלכזיו גדול מחבירו (ביצה דח). שאחת מירכותיו גבוהות. מקום חסותה כסכלים וזהו בוקא דלטמא. גבזה למעלה מן הכסלים וקרוי לגב האליה יומר מחציר (שם). לא שנו. דקמתי הרי זו מוס' לבטוח הא להדיטו שר, אלא שחסר ויתר ביד. שחסור או דבעלת חמש, ביד, שאין לה אלא יד אחת או שיש לה ג' ידים (חולין ז).

כנוטל דמיו. יומר אחד חסר והוא אצבע כנכלל רגל אחת וערסה. דהוא כשטומס ירך כנהמה (שם). המפסלת מין בהמה ורזיה וערף. מפרש טעמא כנהמת נדה פרק המפתח (כז). האילן והאמרה זו יצירה כלסם (כריתות ז). תשב לזכר. שבעת ימי טומאה ול"ג ימי טוהר, שזר דמיס שהיה רואה כן טעורין (חולין נ"א). וזה כ"א. תשב לבקבה. שטעיס טמאס וק"ו טוהר (חולין שם). אינו ידוע. אם זכר אם נקבה הטל עליהם חומר שיהיה ומשג לזכר ולנקבה, שבעים טומאה לידת נקבה ואפילו אינה רואה כהן, שמה נקבה לידה וכל דלאים כהן שטעיס טומאה לידתו וזהו טוהר (יח). וזה כ"א. הא באובכמא. שחור שבעין היו עגול כנהמה כלסם, ואם דמי דהוי מוס' צלירא, מקום מושב כל העין לא היו עגול כנהמה כלסם ואי היו עגול לא כל מושב העין קרי גלגל כדאמרין (שם ד): ועמדתי בגלגל עינו על מה עד חוטמי, ומפני שהוא עגול בגלגל (שם כג). רוב המדבר של לשונו. מתקום פרישת דיבורו ולמעלה קרי מדבר, אע"י דדיבור כנהמה לא שייכא קרי ליה מדבר, האילן והוא המדבר כלשון האדם (קדושין כה). א: לא לשון מפסיע להוליע קול (חולין ז).

על אלו מומין פרק ששי בכורות

בשושן הבירה אחת על קרן מזרחית צפונית ואחת על קרן מזרחית דרומית שעל קרן מזרחית צפונית היתה יתירה על של משה חצי אצבע ושעל קרן מזרחית דרומית היתה יתירה עליה חצי אצבע נמצאת יתירה על של משה אצבע ולמה היו אחת גדולה ואחת קטנה (ה) (א) *כשהיו אומנין נוטלין בקטנה ומחזירין בגדולה שלא יבואו לידי מעילה ו תרתי למה לי חדא דכספא וזהבא וחדא דבניינא רב נחמן בר יצחק ואי תימא רב הונא בר נתן ג' לאותה ששינינו (ג) שיש בשר בין חוליא לחוליא מלא אצבע: **מתנאי' אין לו ביצים או אין לו אלא ביצה אחת ר' ישמעאל אומר אם יש לו שני כיסין יש לו ב' ביצים אין לו ח שני כיסין אין לו אלא ביצה אחת ר"ע אומר ס' ימושיבו על (ב) עכויו וממועד אם יש ביצה סופו ליצאת מעשה שמויעך ולא יצא ו' נשחטה ונמצאת דבוקה בכסלים והתיר ר"ע ואסר רבי יוחנן בן גוריי: **גמ'** השתא אין לו אלא ביצה אחת אמרת הוי מומא אין לו כלל מביעאי חסורי מחסרא והכי קתני אין לו שתי ביצים בשתי כיסין אלא בכים אחד א"נ שתי כיסין וביצה אחת הרי זה מום ר' ישמעאל אומר יש לו ב' כיסים בידוע שיש לו ב' ביצים אין לו אלא כים אחד כמי שאין לו אלא ביצה אחת דמי ואתא ר"ע למימר בידוע לא אמרינן אלא מושיבו על עכויו וממעך אם יש ח' ביצה סופו לצאת: ומעשה שמויעך ולא יצא וכו': **ס' תניא א"ר יוסי** מעשה בפירן של בית מנחם שמויעך ולא יצאת ונשחטה ונמצאת דבוקה בכסלים והתיר ר"ע ואסר רבי יוחנן בן גוריי אמר לו ר"ע לר' יוחנן בן גוריי אעד מתי אתה מכלה ממונן של ישראל אמר לו רבי יוחנן בן גוריי לר"ע עד מתי אתה מאכיל ו ישראל נבילות לאו מישחט שחמיה אלא טריפות לא איסור טריפות הוא אלא עד מתי אתה מאכיל ישראל קדשים בחוץ: **מתנאי' ד'בעל חמש רגלים או שאין לו אלא שלש ושרגליו (שהוא) קלוטות כשל חמור (ס'והשהחול והכסול איזהו שחול שגשמטה יריכו וכסול שאחת (י) (ג) (י)מירכים גבוהות: גמ' א"ר הונא לא שנו אלא שחסר ויתר ביד אבל יכרגל טרפה נמי הוי דכל יתיר (ב) כנוטול דמי אמר רב פפא לא תימא דעגילן ולא סדיקן אלא כיון דעגילן אע"ג דסדיקן: והשחול והכסול וכו': ת"ר איזהו כסול ואיזהו שחול שגשמטה יריכו כסול שרגלו אחד בתוך הכסל ורגלו אחד ע"ג הכסל (י) תנא השרוע והקלוט שרוע שגשתררב יט' לו יריכו קלוט שרגליו קלוטות כשל חמור וכשל סוס: **מתנאי' יגשבר עצם ידו ועצם רגלו אע"פ שאינו ניכר מומין אלו מנה אילא ביבנה והודו לו חכמים ועוד ג' הוסיף אמרו לו לא שמענו [אלא] (ה) יט' את אלו (ס'ושגלגל עינו עגול כשל אדם (י)ופיו דומה כשל חזיר יושניטל רוב המדבר יט' (ה) בלשונו ב"ד של אחריהן אמרו ה"ז מום: גמ' אינו ניכר מי קא הוי מומא אמר רב פפא אינו ניכר מחמת עצמו אבל ניכר מחמת מלאכה: מומין אלו מנה וכו': למימרא דלאו היינו אורחיה ורמינהו (ב) המפלת ימין בהמה וחיה ועוף בין טמאין בין טהורין אם זכר תשב לזכר אם נקבה תשב לנקבה אינו ידוע תשב לזכר ולנקבה דברי ר"מ ואמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מ"ט דר"מ הואיל וגלגל עינו עגול כשל אדם אמר רב יוסף ל"ק הא באובכמא הא (ב) בחיורא: ופיו דומה כשל חזיר: אמר רב פפא לא תימא דשפידי ופרוס אלא כיון דפרוס אף על גב דלא שפידי: ושניטל רוב המדבר יט' שבלשונו: **מתנאי' מני רבי יהודה** היא דתניא ואת שניטל רוב הלשון רבי יהודה אומר רוב המדבר של לשונו: **מתנאי' יט' ומעשה שהלחי התחתון עודף על העליון ושאל יט' (י) ר"ג לחכמים ואמרו יהרי זה מום: גמ' מאי תנא דקתני ומעשה משום דתנן פיו דומה לחזיר ופליגי רבנן עליה דרבי (י) וקאמרינן כי פליגי רבנן עליה דרבי בשפתו עליונה עודפת על התחתונה אבל שהתחתונה עודפת על העליונה הרי זה מום ומעשה********

אין ניכר לחזין מי היה מומא מומין שבלגיו בעינן: אבל ניכר מחמת מלאכה. שכשהולך נראה והליכה קרי מלאכה: למימרא דלא היינו אורחיה. למימרי עינו עגול כשל אדם: תשב לזכר ולנקבה. דמי זכר ומיגוייהו נטרה י"ד ימי טומאה לנקבה: וזה באובכמא וזה ביצריא. כלומר אובמא דעיניה אורחיה למימרי עגול כשל אדם: ציריא. כלומר כליה חריץ של עין לאו אורחיה: דשפידי. חד כשל חזיר: ופריס. שפתו עוקמה למעלה כחזיר: ופליגי רבנן עליה. דאמרי לא שמענו אלא חו: והתנן בפסירקין דלקמן. שפתו העליונה עודפת כו': (ב) ר"ל דלכל מיזויסלס מומן הפת והיה נקרב על התומ כדון כזור מס.

מ. עין משפט נר מצוה

ל"א א מיי פ"ח מהלכות מעילה סלכה ה:
ל"ב ב ג מיי פ"ג מהל' כסרות ה' ה [ופ"ו מהל' ביאת מקדש הל' ח] טור י"ד סימן שט:
ל"ג ד מיי פ"ב מהל' איסורי מונח ה' ה סמן עשין ריא טור י"ד סימן שט:
ה [מיי פ"ו מהל' ביאת מקדש הל' טן]:
ו [מיי פ"ח מהל' שחיטה ה' יא שריע י"ד י"ד נג ספי' א ופי' נה ספי' ד]:
ז מיי פ"ו מהלכות ביאת מקדש הלכט ט טור י"ד סימן שט:
ח מיי פ"ב מהלכות איסורי מונח סלכה ז טור שס:
ט מיי פ"ו מהלכות ביאת מקדש סלכה ז טור שס:
י מיי פ"ו מהלכות איסורי ביאה ה' ה טוש"ע י"ד סימן קלד ספי' ג:
י"ב ב ד מיי פ"ו מהלכות ביאת מקדש הל' ז ופי' ה' ה סמן עשין ריא טור י"ד סימן שט:

אן שהיו אומנים: ס מעילה וחרתיו למח: א נתן אמר לאותה ששינינו או שיש: ח לו אלא כיס אחד אין לו: ח מטיביו אותו על כו' אם יש שם ביצה: ח יצא ונשחט ונמצאת: ח יש שם וכו' מעשה בפיריו אות י' נמחק: ח יצאת ונשחט אות ה' נמחק: ח מאכיל ישראל: ח ח"י שהוא נמחק: יא מירכותיו גבוהות משל כהרחה: יא ח"י לו נמחק: יא אלא אלו את שגלגל עינו נדה כ"ג ושם רפי"ג בירושלמי: יז המדבר של לשונו ביד של אחריהן אמרו הרי אלו מומין: טן של לשונו אות יב נמחק: טן מעשה אות ר' נמחק: יט ושאל ר' שמעון בן גמליאל: יט מה"ד שהיו אומנין: יט עושין במדה הגדולה למדת אחת מאותן שבששן הבירה: יט חסני עס של: לאן יש שם ביצה סופה: טס מה"ד בפיריו: טס ג' רגלים י: רגלים: טן שלה טריפה וקימא לן בהמה שנחתכו: טן דרך הבהמות שהיך: טן במלקוחיו של המדבר הס"ד: טן מחמת מלאכה שצולע והילוך רגל הבהמה זו: טן גלגל עין של בהמה עגול כשל אדם: טן טמאה היא כולד ח"י לידה נמחק: ט מושב העין הולוב כו' צירא והואי ודאי: (לא) מה"ד בפיריו של:

עין משפט נר מצוה

מ.

לא **בפירין** ש"ך בית מנחם. פירש בקונטרס שם הכפר וצמוספתא (פ"ד) כחזב צפרה של צית מנחם כמו צההוא [מעשה צפרה של צית מנחם] שניטלה האס שלה (סנהדרין דף ג:). **שגשמטה יריכו**. כקונטרס אישלייש"ר צלע"ז וכגון דלא איעכול ניציה דלי איעכול ניציה טריפה נמי הוי כדלמר כלאו טריפות (חולין דף נה:) האי בוקא דלטמא דשך מדוכמיה טריפה והני מילי דלעכול ניציה וקסיא לפירושו דליכא מאן דטריק התם אפילו על דמעטה ולא איפסוק אלא יט לפרש דשמטה כן מתחלת דרייתה וכן נשמרצנה כסמוך: פיו

אם יש ביצה סופו ליצאת מעשה שמויעך ולא יצא ו' נשחטה ונמצאת דבוקה בכסלים והתיר ר"ע ואסר רבי יוחנן בן גוריי: **גמ'** השתא אין לו אלא ביצה אחת אמרת הוי מומא אין לו כלל מביעאי חסורי מחסרא והכי קתני אין לו שתי ביצים בשתי כיסין אלא בכים אחד א"נ שתי כיסין וביצה אחת הרי זה מום ר' ישמעאל אומר יש לו ב' כיסים בידוע שיש לו ב' ביצים אין לו אלא כים אחד כמי שאין לו אלא ביצה אחת דמי ואתא ר"ע למימר בידוע לא אמרינן אלא מושיבו על עכויו וממעך אם יש ח' ביצה סופו לצאת: ומעשה שמויעך ולא יצא וכו': **ס' תניא א"ר יוסי** מעשה בפירן של בית מנחם שמויעך ולא יצאת ונשחטה ונמצאת דבוקה בכסלים והתיר ר"ע ואסר רבי יוחנן בן גוריי אמר לו ר"ע לר' יוחנן בן גוריי אעד מתי אתה מכלה ממונן של ישראל אמר לו רבי יוחנן בן גוריי לר"ע עד מתי אתה מאכיל ו ישראל נבילות לאו מישחט שחמיה אלא טריפות לא איסור טריפות הוא אלא עד מתי אתה מאכיל ישראל קדשים בחוץ: **מתנאי' ד'בעל חמש רגלים או שאין לו אלא שלש ושרגליו (שהוא) קלוטות כשל חמור (ס'והשהחול והכסול איזהו שחול שגשמטה יריכו וכסול שאחת (י) (ג) (י)מירכים גבוהות: גמ' א"ר הונא לא שנו אלא שחסר ויתר ביד אבל יכרגל טרפה נמי הוי דכל יתיר (ב) כנוטול דמי אמר רב פפא לא תימא דעגילן ולא סדיקן אלא כיון דעגילן אע"ג דסדיקן: והשחול והכסול וכו': ת"ר איזהו כסול ואיזהו שחול שגשמטה יריכו כסול שרגלו אחד בתוך הכסל ורגלו אחד ע"ג הכסל (י) תנא השרוע והקלוט שרוע שגשתררב יט' לו יריכו קלוט שרגליו קלוטות כשל חמור וכשל סוס: **מתנאי' יגשבר עצם ידו ועצם רגלו אע"פ שאינו ניכר מומין אלו מנה אילא ביבנה והודו לו חכמים ועוד ג' הוסיף אמרו לו לא שמענו [אלא] (ה) יט' את אלו (ס'ושגלגל עינו עגול כשל אדם (י)ופיו דומה כשל חזיר יושניטל רוב המדבר יט' (ה) בלשונו ב"ד של אחריהן אמרו ה"ז מום: גמ' אינו ניכר מי קא הוי מומא אמר רב פפא אינו ניכר מחמת עצמו אבל ניכר מחמת מלאכה: מומין אלו מנה וכו': למימרא דלאו היינו אורחיה ורמינהו (ב) המפלת ימין בהמה וחיה ועוף בין טמאין בין טהורין אם זכר תשב לזכר אם נקבה תשב לנקבה אינו ידוע תשב לזכר ולנקבה דברי ר"מ ואמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מ"ט דר"מ הואיל וגלגל עינו עגול כשל אדם אמר רב יוסף ל"ק הא באובכמא הא (ב) בחיורא: ופיו דומה כשל חזיר: אמר רב פפא לא תימא דשפידי ופרוס אלא כיון דפרוס אף על גב דלא שפידי: ושניטל רוב המדבר יט' שבלשונו: **מתנאי' מני רבי יהודה** היא דתניא ואת שניטל רוב הלשון רבי יהודה אומר רוב המדבר של לשונו: **מתנאי' יט' ומעשה שהלחי התחתון עודף על העליון ושאל יט' (י) ר"ג לחכמים ואמרו יהרי זה מום: גמ' מאי תנא דקתני ומעשה משום דתנן פיו דומה לחזיר ופליגי רבנן עליה דרבי (י) וקאמרינן כי פליגי רבנן עליה דרבי בשפתו עליונה עודפת על התחתונה אבל שהתחתונה עודפת על העליונה הרי זה מום ומעשה******

אין ניכר לחזין מי היה מומא מומין שבלגיו בעינן: אבל ניכר מחמת מלאכה. שכשהולך נראה והליכה קרי מלאכה: למימרא דלא היינו אורחיה. למימרי עינו עגול כשל אדם: תשב לזכר ולנקבה. דמי זכר ומיגוייהו נטרה י"ד ימי טומאה לנקבה: וזה באובכמא וזה ביצריא. כלומר אובמא דעיניה אורחיה למימרי עגול כשל אדם: ציריא. כלומר כליה חריץ של עין לאו אורחיה: דשפידי. חד כשל חזיר: ופריס. שפתו עוקמה למעלה כחזיר: ופליגי רבנן עליה. דאמרי לא שמענו אלא חו: והתנן בפסירקין דלקמן. שפתו העליונה עודפת כו':

אין ניכר לחזין מי היה מומא מומין שבלגיו בעינן: אבל ניכר מחמת מלאכה. שכשהולך נראה והליכה קרי מלאכה: למימרא דלא היינו אורחיה. למימרי עינו עגול כשל אדם: תשב לזכר ולנקבה. דמי זכר ומיגוייהו נטרה י"ד ימי טומאה לנקבה: וזה באובכמא וזה ביצריא. כלומר אובמא דעיניה אורחיה למימרי עגול כשל אדם: ציריא. כלומר כליה חריץ של עין לאו אורחיה: דשפידי. חד כשל חזיר: ופריס. שפתו עוקמה למעלה כחזיר: ופליגי רבנן עליה. דאמרי לא שמענו אלא חו: והתנן בפסירקין דלקמן. שפתו העליונה עודפת כו':

אין ניכר לחזין מי היה מומא מומין שבלגיו בעינן: אבל ניכר מחמת מלאכה. שכשהולך נראה והליכה קרי מלאכה: למימרא דלא היינו אורחיה. למימרי עינו עגול כשל אדם: תשב לזכר ולנקבה. דמי זכר ומיגוייהו נטרה י"ד ימי טומאה לנקבה: וזה באובכמא וזה ביצריא. כלומר אובמא דעיניה אורחיה למימרי עגול כשל אדם: ציריא. כלומר כליה חריץ של עין לאו אורחיה: דשפידי. חד כשל חזיר: ופריס. שפתו עוקמה למעלה כחזיר: ופליגי רבנן עליה. דאמרי לא שמענו אלא חו: והתנן בפסירקין דלקמן. שפתו העליונה עודפת כו':

אין ניכר לחזין מי היה מומא מומין שבלגיו בעינן: אבל ניכר מחמת מלאכה. שכשהולך נראה והליכה קרי מלאכה: למימרא דלא היינו אורחיה. למימרי עינו עגול כשל אדם: תשב לזכר ולנקבה. דמי זכר ומיגוייהו נטרה י"ד ימי טומאה לנקבה: וזה באובכמא וזה ביצריא. כלומר אובמא דעיניה אורחיה למימרי עגול כשל אדם: ציריא. כלומר כליה חריץ של עין לאו אורחיה: דשפידי. חד כשל חזיר: ופריס. שפתו עוקמה למעלה כחזיר: ופליגי רבנן עליה. דאמרי לא שמענו אלא חו: והתנן בפסירקין דלקמן. שפתו העליונה עודפת כו':

אין ניכר לחזין מי היה מומא מומין שבלגיו בעינן: אבל ניכר מחמת מלאכה. שכשהולך נראה והליכה קרי מלאכה: למימרא דלא היינו אורחיה. למימרי עינו עגול כשל אדם: תשב לזכר ולנקבה. דמי זכר ומיגוייהו נטרה י"ד ימי טומאה לנקבה: וזה באובכמא וזה ביצריא. כלומר אובמא דעיניה אורחיה למימרי עגול כשל אדם: ציריא. כלומר כליה חריץ של עין לאו אורחיה: דשפידי. חד כשל חזיר: ופריס. שפתו עוקמה למעלה כחזיר: ופליגי רבנן עליה. דאמרי לא שמענו אלא חו: והתנן בפסירקין דלקמן. שפתו העליונה עודפת כו':

אין ניכר לחזין מי היה מומא מומין שבלגיו בעינן: אבל ניכר מחמת מלאכה. שכשהולך נראה והליכה קרי מלאכה: למימרא דלא היינו אורחיה. למימרי עינו עגול כשל אדם: תשב לזכר ולנקבה. דמי זכר ומיגוייהו נטרה י"ד ימי טומאה לנקבה: וזה באובכמא וזה ביצריא. כלומר אובמא דעיניה אורחיה למימרי עגול כשל אדם: ציריא. כלומר כליה חריץ של עין לאו אורחיה: דשפידי. חד כשל חזיר: ופריס. שפתו עוקמה למעלה כחזיר: ופליגי רבנן עליה. דאמרי לא שמענו אלא חו: והתנן בפסירקין דלקמן. שפתו העליונה עודפת כו':